

BAB III

MÉTODE PANALUNGTIKAN

Métode panalungtikan nya éta cara pikeun ngahontal tujuan panalungtikan. Salian ti éta métode ogé jadi salasahiji cara dina ngumpulkeun jeung nganalisis data. Nurutkeun Sugiyono (2011, kc. 3) métode panalungtikan nya éta salasahiji cara ilmiah nu digunakeun ku panalungtik pikeun meunangkeun data nu miboga udagan jeung mangpaat anu tangtu. Sacara gurat badag métode anu bisa dipaké dina panalungtikan nya éta métode historis, métode déskriptif, jeung métode éksperimental.

Dina ieu panalungtikan, métode nu digunakeun ku panalungtik nya éta métode déskriptif. Métode panalungtikan déskriptif, diébréhkeun tina sagala hal nu aya pakuat-pakaitna jeung panalungtikan ti mimiti masalah nu jadi kasang tukang panalungtikan, nu dijadikeun pikeun ngahontal tujuan utama panalungtikan. Anapon gambaran panalungtikan ngawengku desain panalungtikan, sumber data jeung lokasi panalungtikan, téhnik ngumpulkeun data, instrumén panalungtikan, jeung analisis data.

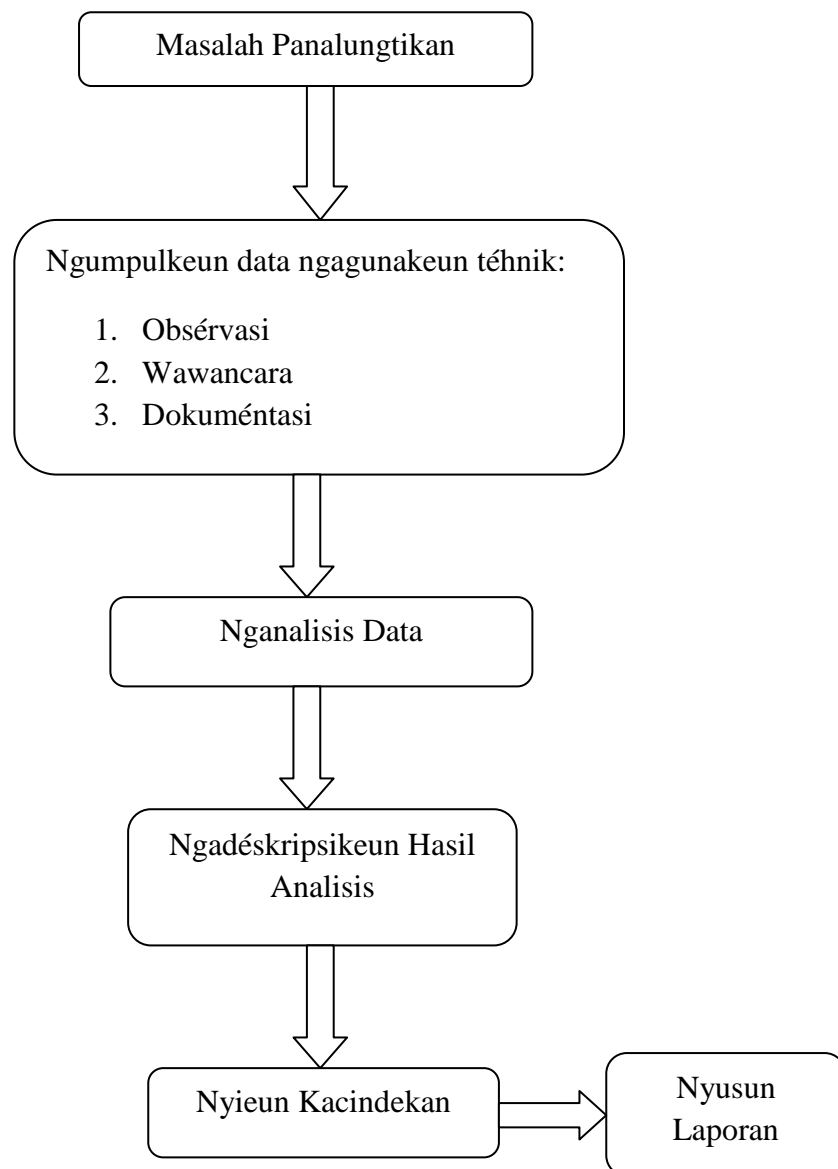
3.1 Desain Panalungtikan

Desain panalungtikan mangrupa rarancang nu digunakeun ku panalungtik pikeun meunangkeun data nu ditalungtik. Desain panalungtikan ngawengku prosés ieu di handap.

- 1) Ngaidéntifikasi jeung nangtukeun pasualan panalungtikan,
- 2) Ngumpulkeun data ku cara obsérvasi ka lapangan (survéy), wawancara jeung narasumber, sarta data nu aya dilapangan téh didokuméntasikeun,
- 3) Nangtukeun tatapakan tiori nu dijadikeun titik pamiangan ngalaksanakeun panalungtikan,
- 4) Nangtukeun téhnik ngumpulkeun data,
- 5) Nganalisis data nu geus dikumpulkeun, jeung
- 6) Ngalaporkeun hasil panalungtikan.

Saupama digambarkeun sacara gurat badag, desain dina ieu panalungtikan miboga udagan pikeun ngadéskripsikeun sajarah kasenian Bangréng, prak-prakan pintonan kasenian Bangréng, ajén-inajén naon waé anu nyangkaruk dina kasenian Bangréng sarta luyu henteu pikeun bahan pangajaran maca di sakola. Anapon desain panalungtikan nu dilaksanakeun aya sababaraha tahapan, saperti ieu di handap.

Bagan 3.1
Desain Panalungtikan

3.2 Sumber Data jeung Lokasi Panalungtikan

3.2.1 Sumber Data

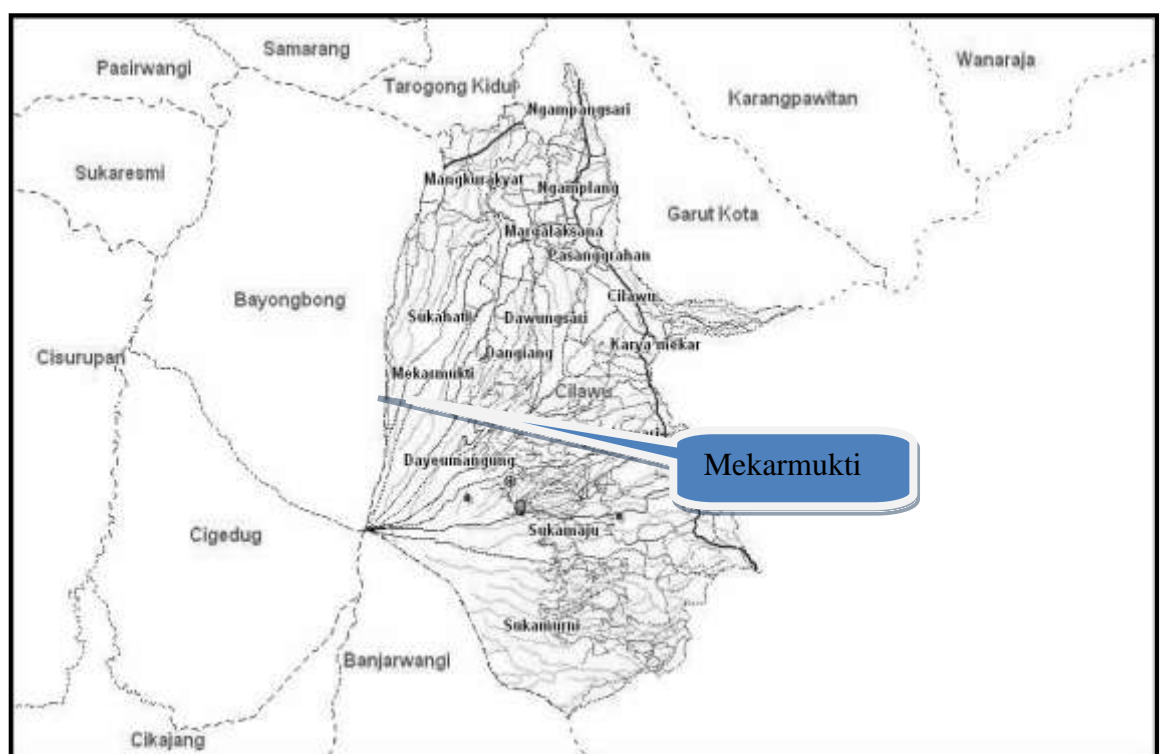
Sumber data nya éta salasahiji hal nu penting dina prosés ngumpulkeun data. Nurutkeun Lofland (dina Moléong, 2007, kc. 157) sumber utama dina kualitatif nya éta kekecapan, jeung kalakuan atawa paripolah, saterusna nu kaasup kana data tambahan nya éta dokumén jeung sajabana. Dumasar kana éta hal, sumber data nu dipaké dina ieu panalungtikan nya éta ieu di handap.

- 1) Kekecapan jeung paripolah nu diwawancara nu diténahan téh mangrupa sumber data utama. Sumber data utama ditulis, direkam, atawa difoto. Data hasil panalungtikan mangrupa hasil kagiatan ningali, ngaregepkeun, jeung ngawawancara. Panalungtikan dilakukeun sacara sadar jeung terarah (puguh topik nu dibahasna). Lantaran teu sakabéh informasi nu aya bakal ditalungtik, kudu luyu jeung rumusan masalah, (Moléong, 2007, kc.158).
- 2) Sumber tinulis nu kaasup kana katégori ilmiah saperti buku, disertasi, atawa tésis, buku terbitan pamaréntah, jeung jurnal ilmiah.
- 3) Foto biasana dipaké minangka alat nu dipaké dina panalungtikan sangkan hasilna bisa dianalisis. Dina téhnologi nu beuki dieu beuki maju sumber data panalungtikan teu ngan saukur foto wungkul, tapi bisa ogé dina wangun rékaman sora atawa rékaman vidéo. Nurutkeun Moléong (2007, kc. 160), katégori foto dibagi dua nya éta foto nu dihasilkeun ku batur jeung foto nu dihasilkeun ku panalungtik sorangan.
- 4) Data statistik nya éta sumber data tambahan panalungtik sangkan data nu dipakéna leuwih akurat. Data statistik bisa méré informasi ngeunaan komposisi masarakat tina wanda umur, gender, agama, paksaban, kahirupan sosial jeung ékonomi jeung sajabana (Moléong, 2007, kc. 163).

Dumasar kana tiori di luhur, sumber data dina ieu panalungtikan nya éta hasil wawancara minangka réspréséntasi tina pikir jeung paripolah tokoh kasenian bangréng, tokoh masarakat (kokolot) kasenian bangréng, aparat pamaréntah désa katut buku sumber nu aya pakuat-pakait jeung ieu panalungtikan.

3.2.2 Lokasi Panalungtikan

Kacamatan Cilawu téh salah sahiji Kacamatan nu aya di Kabupatén Garut. Kacamatan Cilawu legana 7.763 ha. Jumlah warga di ieu kacamatan téh 96.029 jiwa anu ngawengku 48.592 lalaki jeung 47.437 awéwé. Jumlah désa di ieu kacamatan aya 18 désa, sedengkeun tempat nu dijadikeun panalungtikan mah aya di Désa Mekarmukti.

Gambar 3.1
Lokasi Panalungtikan

Kaayaan tempat anu aya di Gunung Cikuray ngalantarankeun pagawéan atawa pakasaban pendudukna téh kana tatanén, miara ingon-ingon, jeung perkebunan. Hasil tatanén di Kecamatan Cilawu ngawengku bawang daun, ganas, cau, gedang, markisa, jeung peuteuy. Ingon-ingon mah biasana sapi, domba jeung hayam. Tina hasil perkebunan Cilawu katelah ku hasil perkebunan nya éta akar wangi atawa biasa disebut usar, salian éta aya oge cengkéh, entéh, jeung bako.

Kaayaan atikan di Kacamatan Cilawu kaitung maju, aya sababaraha sakola ti mimiti TK nepi ka SMA/SMK. Jumlah TK di ieu kacamatan aya genep, RA opat, SD 68, MI tilu, SMP dalapan, MTs genep, SMA dua, jeung SMK dua.

3.3 Tehnik Panalungtikan

3.3.1 Instrumén Panalungtikan

Instrumén panalungtikan nya éta alat anu digunakeun pikeun ngumpulkeun sarta ngolah data, sangkan leuwih gampang dina ngokolakeun hasil panalungtikan. Instrumén panalungtikan ngawengku sakabéh alat atawa cara nu digunakeun pikeun ngumpulkeun data nu diperlukeun. Instrumén nu digunakeun dina ieu panalungtikan nya éta: (1)alat rekam, (2)kaméra digital, (3)pedoman wawancara, jeung (4) obsérvasi.

1) Alat rekam

Alat rekam mangrupa alat panalungtikan anu miboga fungsi pikeun ngarekam video atawa sora, bisa ngagunakeun *handphone* atawa *digicam*.

2) Kaméra digital

Kaméra digital mangrupa alat panalungtikan anu miboga fungsi pikeun ngarekam video jeung neundeun gambar.

3) Pedoman wawancara

Pedoman wawancara nya éta sajumlahing patalékan anu digunakeun pikeun meunangkeun informasi jeung data. Anapon pedoman wawancara anu digunakeun nya éta ieu di handap:

Tabél 3.1
Daptar Patalékan

No	Patalékan
1	Ti mimiti iraha ayana kasenian bangréng di Désa Mekarmukti?
2	Tujuan nyieun kasenian bangréng di Désa Mekarmukti pikeun naon?
3	Naon ngaran paguyuban anu ngokolakeun kasenian bangréng di Désa Mekarmukti?
4	Naha aya susunan kapangurusanana?

5	Kumaha prosés atawa prak-prakan kasenian Bangréng di Désa Mekarmukti?
6	Naon waé waditra anu dipaké dina ieu kasenian Bangréng?
7	Aya bedana teu antara kasenian Bangréng di Désa Mekaemukti jeung kasenian Bangréng anu aya di Sumedang?
8	Naon anu jadi ciri has kasenian Bangréng di Désa Mekarmukti?
9	Naha aya kagiatan anu husus (anu dianggap sakral) dina kasenian Bangréng ?
10	Dina kagiatan naon wae kasenian Bangréng dilaksanakeun?
11	Kumaha réspon ti masarakat kana kasenian Bangréng?
12	Kumaha réspon ti pamarentah kana kasenian Bangréng?
13	Ajén naon waé nu nyangkaruk dina kasenian Bangréng?
14	Naon tarékah ti paguyuban sangkan kasenian Bangréng ieu terus mekar?
15	Naha aya tarékah ti pamarentah hususna pikeun ngamekarkeun kasenian Bangréng ieu?

3.3.2 Téhnik Ngumpulkeun Data

Eileen Kane (dina Moleong, 2007, kc 157) nétélakeun harti téhnik panalungtikan nya éta salasahiji panalungtikan anu mangrupa unsur penting. Téhnik panalungtikan anu dipaké dina ieu panalungtikan nya éta téhnik ngumpulkeun data.

Téhnik ngumpulkeun data mangrupa kagiatan utama dina ieu panalungtikan, sabab tujuan utama tina ieu panaluntikan nya éta nyangking data. Ngumpulkeun data bisa dilakukeun tina rupa-rupa sumber jeung cara. Dumasar kana sumber datana, téhnik ngumpulkeun data bisa ngagunakeun sumber *primer* jeung sumber *sekunder*.

Sumber *primer* nya éta sumber data anu langsung méré data ka nu ngumpulkeun data. Sedengkeun sumber *sekunder* mangrupa sumber data anu teu langsung méré data ka nu ngumpulkeun data, misalna ngaliwatan batur atawa ngaliwatan dokumentasi.

Ditingali tina cara ngumpulkeun datana, téknik ngumpulkeun data bisa dilakukeun ku cara observasi, wawancara, dokumentasi, jeung triangulasi.

Dina panalungtikan kualitatif, ngumpulkeun data dilakukeun dina kondisi anu alamiah (*natural setting*). Téhnik ngumpulkeun datana leuwih loba ngagunakeun partisipasi observasi (*participan observasi*), wawancara sacara teleb (*in depth interview*), jeung dokuméntasi.

1) Observasi

Nasution (dina Sugiyono, 2012, kc 310) nétélakeun yén observasi nya éta dasar sagala élmu pangaweruh. Para ilmuwan ngan bisa gawé dumasar kana data, nya éta fakta anu dimeunangkeun ku cara observasi. Sedengkeun nurutkeun Marshall (dina Sugiyono, 2012, kc 310), observasi nya éta niténan paripolah jeung makna tina éta paripolah. Ku kituna, observasi nya éta kagiatan museurkeun panitén kana hiji obyék ngagunakeun pancadria; cara ngumpulkeun data sacara langsung atawa nyata dumasar kana gawé jeung data anu aya. Dina ieu panalungtikan anu jadi objék observasi nya éta kasenian Bangréng anu aya di Désa Mekarmukti Kacamatan Cilawu Kabupatén Garut.

2) Wawancara

Nurutkeun Esterberg (dina Sugiyono, 2012 kc 319) wawancara mangrupa jantungna panalungtikan sosial. Lamun nilik kana jurnal élmu sosial, tangtuna bakal manggihan kabéh panalungtikan sosial dumasar kana wawancara, boh anu standar boh anu sacara teleb. Ku kituna, wawancara nya éta gunem catur anu dilakukeun sacara langsung antara pananya jeung panyatur. Wawancara miboga tujuan pikeun néangan pasualan anu kudu ditalungtik sarta digunakeun pikeun ngumpulkeun data. Anu jadi narasumber dina ieu panalungtikan nya éta jalma-jalma anu patali jeung objék panalungtikan, diantarana pupuhu kasenian Bangreng atawa masarakat anu nyaho kana kasenian Bangréng.

3) Dokuméntasi

Dokumén mangrupa gambaran hiji kajadian. Dokuméntasi bisa wangunna tulisan, gambar, atawa karya-karya *monumental* hiji jalma. Dokumentasi anu wangunna tulisan, misalna: tulisan sapopoé, sajarah kahirupan (*life histories*), carita, biografi, aturan, kawijakan. Dokumen anu wangunna gambar, contona:

foto, gambar hirup, sketsa jeung nu séjénna. Dokumen anu wangunna karya misalna karya seni (bisa mangrupa gambar, patung, film, jsb).

4) Triangulasi

Triangulasi dihartikeun salaku téhnik ngumpulkeun data anu sipatna ngagabungkeun rupa-rupa téhnik ngumpulkeun data jeung sumber data anu geus aya. Dina ngumpulkeun data ku cara triangulasi, panalungtik salian ti ngumpulkeun data ogé nguji kredibilitas data.

3.4 Analisis Data

Data anu geus kakumpulkeun tina hasil ngumpulkeun data, kudu langsung digarap ku panalungtik (Arikunto, 2013, kc 287). Nurutkeun Martono (2011, kc. 143) analisis data mangrupa prosés ngolah data, interprétasi jeung analisis data tina hasil panalungtikan. Tujuanna sangkan data miboga ma'na sarta nu maca bisa nyaho kana hasil panalungtikan.

3.4.1 Téhnik Analisis Data

Téhnik ngolah data dina ieu panalungtikan ngagunakeun téhnik analisis data . Ari léngkah-léngkahna nya éta :

- 1) ngaidéntifikasi kasenian Bangréng;
- 2) maca buku ngeunaan ajén budaya;
- 3) nganalisis ajén budaya dina kasenian Bangréng;
- 4) nyieun bahan pangajaran maca kelas XI ngeunaan ajén budaya dina kasenian Bangréng; jeung
- 5) nyieun kacindekan tina data nu geus diolah.